

Pernai tarptautiniame šiuolaikinio džiaz ir improvizacinės muzikos festivalyje „Vilnius Jazz“ skambėjo legendinio Niujorko avangardininko Johno Zorno grandiozinio ciklo „Masada“ kompozicijos iš antrosios knygos „The Book of Angels“, atliekamos Briano Marsellos trio.

Taip Lietuvą pasiekė J.Zorno 65-ojo gimtadienio atgarsiai, mat būtent šia proga buvo pradėtas rengti garsaus Niujorko muzikos klubo „The Stone“, J.Zorno įkurto 2005-aisiais, pirmasis europinis turas, skirtas „Masada“ muzikai.

Turui peršokus į šiuos metus, 32-ajame festivalyje „Vilnius Jazz“ turėsime progą išgirsti dar vieną „Masada“ muzikos projektą: šį kartą Rusų dramos teatre trečiosios ciklo knygos „The Book Beriah“ pjeses interpretuos Niujorke gyvenantys autoriaus bendražygiai – argentiniečių vokalistė, dainų kūrėja ir prodiuserė Sofia Rei bei ilgametis jos scenos partneris prancūzų kilmės multiinstrumentininkas ir kompozitorius JC Maillard’as.

Šis pasirodymas ypatingas dėl kelių priežasčių. Duetas neseniai išleido šiuos kūrinius albume „Keter“ (tai vienas iš 11-kos albumų, įamžinusių 92 trečiosios „Masada“ knygos „The Book Beriah“ kompozicijas), kuris sukėlė tikrą euforiją džiaz sluoksniuose. Kritikai jį pripažino išskirtiniu, unikaliu „Masada“ katalogo akcentu, viso „Masada“ ciklo kulminacija, magiška, trapia ir nepamirštama.

Reikia paminėti, kad hebrajų kultūrinę tapatybę tyrinėjanti „Masada“ ciklą Zornas rašė net 25 metus. Jį sudaro trys knygos – iš viso 613 kūrinių. Juos per ketvirtį amžiaus interpretavo daugybė džiaz pažibų, tarp jų – Dave’as Douglasas, Billas Frisellas, Marcas Ribotas, Patas Metheny, Johnas Medeski. Mat Zornas taip pat svariai prisideda prie bendraminčių kūrybos sklaidos. 1995-aisiais menininkas įsteigė avangardinės ir eksperimentinės muzikos įrašų studiją „Tzadik“, kuri suteikė galimybę daugybei novatorių paskelbti savo darbus.

S.Rei įdainavo į „Keter“ albumą aštuonias kompozicijas savo ispaniškais tekstais, pritariant Maillard’ui aštuoniastygiu elektroakustiniu „saz“ bosu.

Šį unikalų instrumentą pagal muziko užsakymą pagamino prancūzas Luthier Herve Prudent’as, savo dirbinyje suderinęs turkiško styginio instrumento sazo, graikiško „bouzouki“ ir elektrinės gitaros savybes, senąjį paveldą ir modernumą.

„Keter“ albumas – pirmasis unikalojo instrumento galimybių įrodymas, tad „Vilnius Jazz“ publika turės ištis retą progą įvertinti jį gyvos muzikos koncerte. Publikos laukia abiejų muzikantų spalvingos aranžuotės, kūriniai įvairiausiomis temomis – nuo meilės ir vienatvės iki vaikystės diktatoriaus valdomoje Argentinoje. Dainininkė persikūnys į pasakotoją, kurios balsas paklūsta visiems vaizduotės impulsams ir įgeidžiams.

„All About Jazz“ S.Rei pavadino viena lanksčiausių ir geidžiamiausių Niujorko muzikos scenų vokaliste, „El Intruso“ (Argentina) – viena geriausių visų laikų Argentinos dainininkių ir vienu ekspresyviausių visų laikų balsų.

Solistė ketino tapti operos artiste ir studijuodama vokalą Buenos Airių nacionalinėje konservatorijoje dainavo senąją bei šiuolaikinę muziką, taip tarsi nužymėdama savo tolesnės karjeros kryptį. Tačiau vėliau, susidomėjusi džiazu, S.Rei nėrė į improvizacinės muzikos studijas Bostono Naujosios Anglijos konservatorijoje (New England Conservatory), išbandė save daugybėje kitų muzikos stilių ir žanrų.

Ji tebesidomi Pietų Amerikos šalių – Peru, Kolumbijos, Venesuelos, Argentinos – liaudies muzika, bet kartu žvalgo naujas vokalinės kūrybos teritorijas, naudodama savo pasirodymuose vis daugiau elektronikos.

Čilės žiniasklaida S.Rei pavadino Lotynų Amerikos eksperimentinio vokalo ambasadore. Gimtųjų Buenos Airių tradicijas ji perkėlė į multikultūrinį Niujorko katilą ir sujungė su džiazu, klasikos, pop- ir elektroninės muzikos elementais.

S.Rei semiasi įkvėpimo įvairiuose pasaulio kampeliuose. Folkloras ir avangardas, grakšti elegancija ir gaivališka aistra, virtuoziškas tikslumas ir spontanika – viskas telpa šios kūrybingos menininkės muzikoje.

Ji išleido tris autorinius albumus, pelnę įvairių apdovanojimų, 2009-aisiais buvo nominuota „Grammy“ apdovanojimui geriausio „Latin Jazz“ albumo kategorijoje.

Sofia muzikavo keliuose Zorno ansambliuose, tarp jų – a’cappella kvartete „Mycale“ ir „Song Project“, bendradarbiavo su Maria Schneider, Bobby McFerrinu, „The Klezmatics“, Myra Melford, Pedrito Martinezu, Lioneliu Loueke, Guillermo Kleinu, Marcu Ribotu, Susana Baca ir daugeliu kitų garsenybių.

Ji pasirodė tokiose prestižinėse scenose kaip Niujorko „Carnegie Hall“ ir „Lincoln Center“, Kennedy centre Vašingtone, Čikagos „World Music Festival“, SFJAZZ festivalyje JAV bei Monrealio tarptautiniame džiaz festivalyje Kanadoje, „Teatro Colón“ Argentinoje, „Barbican Center“ Londone, Vienos „Konzerthaus“, „North Sea Jazz“ festivalyje Nyderlanduose ir daugelyje kitų.

Greta intensyvios koncertinės veiklos S.Rei profesoriauja Niujorko universiteto Clive’o Daviso muzikos įrašų institute (Institute of Recorded Music), globoja perspektyvius talentus kaip dviejų festivalių – Berklio „Latin America Vive Music“ ir Niujorko „South American

Music Festival“ – prodiuserė bei viena steigėjų, taip pat yra įkūrusi grupę „El Colectivo Sur“.

S.Rei ilgametis partneris kompozitorius, gitaristas, pianistas Jean-Christophe'as (JC) Maillard'as per pastaruosius 20 metų bendradarbiavo su dauguma „world“ muzikos korifėjų, tarp jų – „Grammy“ laimėtojai Lisa Fischer, Angelique Kidjo, Richardu Bona, Toure Kunda.

Jo paties projektas „Grand Baton“, novatoriškas roko ir Karibų ritmais pulsuojančios elektroninės muzikos mišinys, įamžintas dviejuose albumuose, sulaukė palankių atsiliepimų visame pasaulyje.

JC garsėja ir kaip „saz“ boso pionierius, virtuoziškai valdantis šį egzotišką instrumentą.

Projektą remia Lietuvos kultūros taryba.

S.Rei ir JC Maillard'as koncertuos Lietuvos Rusų dramos teatre spalio 16 d. 19 val. 32-asis tarptautinis šiuolaikinio džiazio ir improvizacinės muzikos festivalis „Vilnius Jazz“ čia vyks spalio 16-20 dienomis. Visa festivalio programa skelbiama <http://www.vilniusjazz.lt/>

